אישים באגרות הראי"ה

צבי הירש מסליאנסקי, הנואם

דרשן ונואם ציוני מפורסם ברוסיה ובארצות הברית, "המטיף הלאומי" · תרט"ז – תש"ג (1856–1943)

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

צבי הירש מסליאנסקי נולד בג'בסיוון תרט"ז (1856) בסלוצק, ולמד בישיבת מיר. שימש מורה ומגיד מישרים בפינסק, ובעידודו של משה לייב לילייַנבלום נעשה מטיף נודד לחיבת ציון בערי רוסיה. לימים פעל בארצות הברית, והתפרסם בנאומיו הציוניים, וכונה "המטיף הלאומי". נפטר בה' בשבט תש"ג (1943).

הרב קוק על צבי הירש מסליאנסקי

בטבת תרס"ח (1907) פנה אליו הרב קוק וביקש את עזרתו ביסוד "ישיבה גדולה ומפוארה" במרכז הישוב החדש, וסמך על כוח הטפתו לטובת הדת (כרך א', אגרת קא).

באדר תרפ"ה (1925) ביקש ממנו שוב שישתמש בכוח דיבורו לטובת הישיבה העולמית המרכזית בירושלים, שכבר נקנה לה מגרש: "וכשם שהגדיל לעשות על כל סעיפי תחיתנו הלאומית מאז היותה, כה יגדיל לעשות לטובת נשמתה של התחיה" (כרך ד', אגרת אשיד).

האגרות

כרך א', אגרת קא: בראש חודש טבת תרס"ח, מיפו: בקשת עזרה ביסוד ישיבה גדולה במרכז הישוב החדש.

"ע"כ הננו מחוייבים ליסד פה, במרכז הישוב החדש, ישיבה גדולה ומפוארה"

כרך ד', אגרת אשיד: בכ"ו באדר תרפ"ה: בקשה שיפעל בנאומיו לטובת הישיבה העולמית המרכזית בירושלים.

"וכשם שהגדיל לעשות על כל סעיפי תחיתנו הלאומית מאז היותה"

נוסח האגרות – עם ביאור

2 האגרות שבהן נזכר צבי הירש מסליאנסקי, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת קא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ר"ח טבת תרס"ח - יפו **נמען:** המטיף ר' צבי הירש מסלנסקי

הרב קוק פונה למטיף הנודע ומבקש את עזרתו בהקמת ישיבה גדולה ומפוארת במרכז הישוב החדש. לשם כך נחוצים אמצעים רחבים, והרב קוק סומך על כוח הטפתו של מסלנסקי לטובת הדת.

עיקרי הדברים

- בקשת סיוע לישיבה ביפו.
- חובה להעמיד יסוד של תורה בישוב החדש.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ראש חדש טבת תרס"ח[4].

לכבוד הרב החכם הנעלה המטיף הנפלא מו"ה[5] צבי הירש מאסלאנסקי [צבי הירש מסלנסקי, מטיף ציוני נודע בניו יורק] שליט"א[6], שלו'[7] וברכה מקודש.

הנני נשען על ידיעתו הרחבה של כבודו בכל עניני הכלל של אומתנו, שאין צורך להאריך לפניו להודיעו את תוכן מצב הישוב החדש, ואת החוב הגדול שמוטל עלינו להעמיד בו יסוד של חיים גדול באור של תורה, במדה גדולה ובצורה מפוארת הראויה להתקבל בדור. ע"כ[8] הננו מחוייבים ליסד פה, במרכז הישוב החדש, ישיבה גדולה ומפוארה, מובן הדבר שצריך ע"ז[9] אמצעים רחבים, כי הדבר הגדול הזה, שכבוד בית ישראל ראוי שיהי'[10] נשען עליו בעה"י[11], צריך שיהי' באמת גדול והפלא. וכאשר ידעתי משמע אוזן את טהרת רוחו ואת גודל פעלו, לטובת הדת והיהדות, בכח הטפתו הנפלאה, הנני פונה בזה אל כבודו הנעלה. יתן נא ידו עמנו, לרומם בית אלקינו, להקים מכון לרוח ד' אשר על עמנו, על אדמת הקודש, במרכז החיים החדשים המתחילים עתה לשוב על עמנו, בחבל נחלתו.

בתקותי, כי לדבר גדול וברור כזה אין צורך להאריך לפני כל ישרי לב, הנני מקצר, ואומר שלו' מהררי קודש, כנה"י[12] ונפש מכבדו ומוקירו,

הק' אברהם יצחק ה"ק הנ"ל

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרס"ח - השנה תרס"ח (1907/1908)
5. מו"ה - מורנו הרב
6. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
7. שלו' - שלום
8. ע"כ - על כן
9. ע"ז - על זה
10. שיהי' - שיהיה

11. בעה"י - בעזרת השם יתברך
12. כנה"י - כנפשו היקרה

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אשיד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ו אדר תרפ"ה **נמען:** הרב צבי הירש מסליאנסקי, הנואם

הרב קוק מבקש שישתמש בכוח דיבורו לטובת הישיבה העולמית: נקנה מגרש בכחמשת אלפים לירה, ותלמידים נקבצים ממדינות שונות. כמו שפעל לכל סעיפי התחייה, כך יפעל לטובת נשמתה של התחיה'.

עיקרי הדברים

- פנייה לנואם.
- המגרש והתלמידים.

נוסח האגרת עם ביאור

כ"ו אדר ה' [כ"ו באדר תרפ"ה (1925)]

שלו'[1] רב לכבוד ידי"נ[2] הרב החכם ראש המדברים לתחית עמנו [הנואם הראשי; על פי ברכות סג: "ראש המדברים בכל מקום"] וארצנו הקדושה מו"ה[3] צבי הירש מאסלאנסקי [צבי הירש מסליאנסקי, דרשן ציוני נודע בניו יורק] שליט"א[4] אחדשה"ט[5] באה"ר[6],

אהובי היקר, מצאתי לי לחובה קדושה לפנות אל כבודו, שיואיל נא להאציל משפעת רגשותיו והופעת מדברותיו הנאדרות בקודש לטובת יסוד הקודש של הישיבה העולמית, [ישיבת "מרכז הרב", שנוסדה בירושלים בשנת תרפ"ד (1924)] אשר בע"ה[7] כבר החלה להתגשם במעשה. כללות תכניתנו חושב אני שידועה לכת"ר[8] היא, ואני יודע עד כמה לבו הטהור נאמן לתחית קדשנו, להופיע על ידה רוח חיים רעננים ומלאים הדרת קדש בכל שאיפת התחי'[9] והבנין הלאומי שלנו. ב"ה[10] קנינו מגרש גדול שיעלה לערך חמשת אלפים לי"מ[11], [לירות מצריות; המגרש לבניין הישיבה] ותכנית הבנין הגדול רבה היא, לפי הערך של יקרת מטרתנו הקדושה, ותלמידים בחירי צעירינו הולכים ונקבצים אלינו ב"ה ממדינות שונות. יקום נא חביבי על נדבות פיו, [על פי תהלים קיט, קח: "נדבות פי רצה נא ה'"] אשר חננו ד', ובכח השפעתו הרוממה ילהיב לבבות להודיע את יסוד החיים העליונים אשר לתקות ישראל בארצו ע"י[12] יסודה של הישיבה העולמית המרכזית בירושלים, אשר אור תורה בגדלה ורחבה וחכמת ישראל מלאה הדרת קודש ואמונת אומן בה נקבצו. אקוה שפעולתו תהי'[13] לברכה, וכשם שהגדיל לעשות על כל סעיפי תחיתנו הלאומית מאז היותה, כה יגדיל לעשות לטובת.נשמתה של התחיה, ואור חייה בהגדלת פעלים לשם הרחבתה של הישיבה העולמית המרכזית לישראל, שתהי'[14] ב"ה לעמודי אורה לעם הקודש על ארץ חמדה, וממנה קרני אור יפוצו להאיר ג"כ[15] את מחשכי הגולה, כאשר תוכיח לנו גם התחלתנו, המצערה לפי ערך עתידה הגדול בע"ה.

מפני ידיעתי הברורה, שאני מדבר על לב רחב ונשמה עדינה רבת הקשב לצלילי הקודש אשר בפעמי תחיתנו, הנני בזה מסתפק בדברים קצרים, ואחתום ברב שלו' וברכה מקודש, כנה"י[16] ונפש ידי"ע[17] מוקירו באה"ר.

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. שלו' - שלום
2. ידי"נ - ידיד נפשי
3. מו"ה - מורנו הרב
4. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
5. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
6. באה"ר - באהבה רבה
7. בע"ה - בעזרת השם
8. לכת"ר - לכבוד תורתו
9. התחי' - התחיה
10. ב"ה - ברוך השם
11. לי"מ - לירות מצריות
12. ע"י - על ידי
13. תהי' - תהיה
14. שתהי' - שתהיה
15. ג"כ - גם כן
16. כנה"י - כנפשו היקרה
17. ידי"ע - ידידו עוז